

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 5Co/177/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8815202111
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 06. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Világiová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2017:8815202111.1

Rozhodnutie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Világiovej a členov senátu JUDr. Zlaty Simkovej a JUDr. Karola Krochtu v spore žalobcu: Prvá stavebná sporiteľňa, a.s., Bajkalská 30, 829 48 Bratislava, IČO: 31 335 004 proti žalovaným: 1. I. I., nar. XX.XX.XXXX, T. XXXX, XXX XX P. nad O., 2. G. I., nar. XX.XX.XXXX, T. XXXX, XXX XX P. nad O., o zaplatenie 27.898,10 eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou, č.k. 8C/56/2015-46 zo dňa 14.01.2016 takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok v napadnutej časti, t.j. vo výroku o zamietnutí návrhu v prevyšujúcej časti a vo výroku o trovách konania.

Priznáva žalovaným v 1. a 2. rade nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcovi v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie rozhodol nasledovne:

· Žalovaní v 1. a 2. rade sú p o v i n n í spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi sumu 26.495,89 eur s 5 % úrokom z omeškania zo sumy 26.411,10 eur od 01. 03. 2015 do zaplatenia, trovy konania vo výške 1.673,50 eur, a to všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

· V prevyšujúcej časti návrh z a m i e t a .

2. Svoje rozhodnutie právne odôvodnil ustanoveniami § 497 Obchodného zákonníka, 48 ods. 1, ods. 2, § 52 ods. 1, ods. 2, § 53 ods. 1, ods. 2, ods. 3, ods. 5, § 517 ods. 1, ods. 2 Občianskeho zákonníka, § 3 ods. 1 nariadenia vlády SR č. 87/1995Z.z.. Výrok o trovách konania ustanoveniami § 137, § 142 ods. 3, § 151 ods. 1, ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30.06.2016 (ďalej OSP).

3. Vychádzal zo zistenia, že medzi žalobcom ako veriteľom, žalovaným v 1. rade ako dlžníkom a žalovaným v 2. rade ako spoludlžníkom, došlo dňa 04.12.2012 k uzatvoreniu Zmluvy o úvere (ďalej len „Zmluva“), na základe ktorej sa žalobca zaviazal poskytnúť medziúver pod č. XXXXXXXXXXXX vo výške 25.000 eur. Písomným odstúpením od zmluvy zo dňa 25.08.2014 žalobca oznámil žalovaným, že nakoľko zročné splátky neuhradili a to ani v poskytnutej dodatočnej lehote, zostávajú v omeškaní na účte stavebného sporenia s viac ako dvomi vkladmi po dobu dlhšiu ako dva mesiace a na účte medziúveru s viac ako dvomi splátkami, čím sa naplnil dôvod na odstúpenie od úverovej zmluvy. Žalobca týmto v súlade s čl. IX. a X úverovej zmluvy odstúpil od zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 14.12.2012 a zároveň požadoval okamžité vrátenie poskytnutých úverových prostriedkov. Dlžná suma predstavovala ku dňu 25.08.2014 sumu 26.577,25 eur. Právny vzťah súd prvej inštancie posúdil ako spotrebiteľskú zmluvu v zmysle § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, nakoľko išlo o zmluvu, ktorú uzatváral žalobca ako dodávateľ a žalovaní ako spotrebiteľia, pričom obsah zmluvy s dodatkom, ako aj Všeobecnými

podmienkami bol daný žalobcom bez možnosti žalovaných privodiť akúkoľvek zmenu. Potom podľa názoru súdu prvej inštancie niet rozumného dôvodu na skonštatovanie, že na vadnosť právneho úkonu vrátane odstúpenia v spotrebiteľsko-právnej, a teda typickej občianskoprávnej veci má dopadať právna úprava regulujúca vzťahy v zásade medzi podnikateľmi, ak Občiansky zákonník ako kódex občianskeho súkromného práva takúto úpravu má a je pre nepodnikateľov výhodnejšia. Nepovažoval obchodnoprávnu úpravu za výhodnejšiu ani z pohľadu možnosti splácania úveru pri zachovaní zmluvy, keďže úprava zmluvnej klauzuly o odstúpení predpokladala zároveň zosplatnenie úveru. Na predmetnú spotrebiteľskú vec v časti o vadnosti právneho úkonu (odstúpenie od zmluvy) dopadá teda podľa súdu prvej inštancie právna úprava občianskeho práva. V danej súvislosti poukázal aj na názor vyslovený v rozsudku Krajského súdu v Prešove zo dňa 19.11.2013 sp.zn. 6Co/2/2013, prípadne na ďalšie rozhodnutia, v ktorých bola použitá na účely posúdenia dôsledkov odstúpenia od zmluvy v úverovom právnom vzťahu právna úprava obsiahnutá v Občianskom zákonníku napr. sp. zn. 6Co 81/2012, 6Co 113/2010, 6Co 218/2012, 6Co 224/2012. Ústavný súd takýto postup neoznačil za ústavne nekonformný (napr. vec I. ÚS 402/2013), pričom išlo o zásadnú právnu otázku s dopadom na výsledok súdneho sporu (dualistická právna úprava odstúpenia a premičania). Dodávateľ, ktorý naformuloval štandardnú typovú zmluvu, dobrovoľne sa rozhodol využiť ustanovenie zmluvy o odstúpení, aj keď existujú iné inštitúty súkromného práva, ktoré zmluvu komplexne nerušia s účinkami od momentu jej uzavretia (napr. výpoveď, strata výhody splátok). Ustanovenie zmluvných podmienok, podľa ktorého má spotrebiteľ plniť zmluvné povinnosti aj napriek odstúpeniu od zmluvy je upravené pre žalovaných nevýhodnejšie oproti úprave v § 48 v spojení s § 54 ods. 1, 5 a § 457 Občianskeho zákonníka. Súd prvej inštancie nijako nepoprel úver ako absolútny obchod a ani dôvodnosť aplikácie Obchodného zákonníka. Prednosť však majú osobitné ustanovenia právneho poriadku, ktoré sú súčasťou špeciálnej právnej úpravy v oblasti spotrebiteľského práva vrátane ustanovení § 52 až § 54 OZ. Ustanovenie § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka preto treba vykladať tak, že v prípade dualistickej právnej úpravy inštitútov súkromného práva sa na spotrebiteľské právne vzťahy nepoužije obchodné právo (Obchodný zákonník), ak aplikáciou konkrétnej zmluvnej podmienky by sa postavenie spotrebiteľa oproti občianskoprávnej úprave zhoršilo. Ustanovenie § 54 ods. 1 je dôsledkom transpozície čl. 8 smernice. Smernica síce neharmonizuje dualistické právne úpravy inštitútov súkromného práva, no na druhej strane nebráni ani regulácii, akú predstavuje ustanovenie § 54 ods. 1 OZ a ktoré bráni akémukoľvek zhoršeniu postavenia spotrebiteľa oproti tomuto zákonu (rozumej Občianskemu zákonníku, § 54 ods. 1 OZ). Ako vyplýva zo znenia zmluvnej podmienky o odstúpení, táto zmluvná podmienka nie je vyvážená a naopak spôsobuje hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa. Navyiac je nejasná a nezrozumiteľná v kontexte s ostatnými zmluvnými podmienkami a objektívne zhoršuje postavenie žalovaných - spotrebiteľov. Slovom zákona (§ 54 ods. 1 OZ) ide o „odchýlenie sa v neprospech spotrebiteľa“, ktoré jednostranne zvýhodňuje iba veriteľa, zachováva všetky jeho práva. Veriteľ pritom nielenže zmluvu vytvoril, ale aj právny úkon odstúpenia naplnil, aj keď mal na výber iné inštitúty súkromného práva. Dohoda o odstúpení zaväzuje žalovaných platiť úroky aj za obdobie, ktoré má ešte len nastať v budúcnosti. Teda odstúpením od zmluvy má veriteľ zachované všetky svoje práva, kým spotrebiteľ žiadne. Spotrebiteľovi v dôsledku odstúpenia zanikajú všetky práva a vzniká len povinnosť jednorazového plnenia vrátane úrokov a poplatkov, ktoré celé príslušenstvo si veriteľ zúčtuje netransparentným spôsobom do jednej istiny a ďalej úročí navýšenou sadzbou. Poplatky si žalobca započítal z plnení už na začiatku právneho vzťahu. Formulárové znenie zachovania úrokov a dokonca ich navyšovanie po odstúpení od zmluvy odporuje aj kogentnému ustanoveniu § 517 ods. 2 OZ v spojení s nariadením vlády č. 87/1995 Z.z., ktoré predpokladá presnú výšku úrokov z omeškania. Odstúpenie od úverovej zmluvy má účinky ex tunc, teda spätne ku dňu uzavretia zmluvy, úverová zmluva by sa tak od začiatku zrušila, pričom v súlade s § 457 Občianskeho zákonníka ak by bola zmluva zrušená, je každý z účastníkov povinný vrátiť druhému všetko, čo podľa nej dostal. Dôsledkom plnenia zo zrušenej zmluvy je tak povinnosť účastníkov zmluvy navzájom si vrátiť všetko, čo plnením z takejto zmluvy nadobudli (teda vzájomná reštitučná povinnosť zmluvných strán), ako výslovne stanovuje § 457 OZ, ktorý je špeciálnou úpravou bezdôvodného obohatenia vo vzťahu k zrušenej alebo neplatnej zmluve. Žalobcovi by teda aj v tomto prípade vznikol nárok iba na vydanie bezdôvodného obohatenia z predmetného záväzkového vzťahu so žalovanými. Ku dňu účinnosti odstúpenia od zmluvy t.j. 28.08.2014, žalobca vyčíslil výšku dlhu v sume 26.600,89 eur. Keďže žalobcovi vznikol v tomto prípade iba nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, súd na základe vyššie citovaných zákonných ustanovení a uvedených skutočností rozhodol tak, že žalovaných zaviazal na zaplatenie sumy 26.495,89 eur, ktorá pozostáva z istiny ku dňu účinnosti odstúpenia vo výške 24.828,77 eur a z úrokov vypočítaných do odstúpenia od zmluvy v sume 1.667,12 eur. V prevyšujúcej časti, požadovaných úrokov za úver a poplatkov za upomienky, súd žalobný návrh zamietol. Súd mal za preukázané, že zákonná výška úroku z omeškania je k 01.03.2015 vo výške 5,05

% ročne. Keďže súd nemôže prekročiť návrh žalobcu a priznať viac ako žiada, súd mu priznal len úrok z omeškania ním požadovaný, t.j. 5% ročne a zo sumy žalobcom uvedenej, teda zo sumy 26.411,10 eur. Súd zamietol návrh žalobcu aj v časti 105 eur, ktoré tvorili podľa výpisu z účtu odstúpeného medziúveru poplatky za upomienky. Súd túto sumu nepriznal nakoľko žalobca v tomto smere neunesol dôkazné bremeno. Nepreukázal súdu zaslanie nejakých upomienok a to podľa č. si túto sumu účtoval a ani nepreukázal, že by mu za zaslanie tejto upomienky vznikli nejaké reálne náklady v tejto výške. Súd preto návrh v tejto časti ako nedôvodný a nepreukázaný zamietol.

4. Proti tomuto rozsudku, čo do výroku, ktorým bol návrh v prevyšujúcej časti zamietnutý podal odvolanie žalobca. Žalobca má za to, že rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutej časti vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Posúdenie odstúpenia od zmluvy podľa ustanovení Občianskeho zákonníka, podľa ktorých zmluva odstúpením od počiatku zaniká, je podľa názoru žalobcu v rozpore s platnou právnou úpravou poukazujúc na § 261 ods. 6 písm. d/, § 263 a §349 Obchodného zákonníka. Podľa neho to potvrdzuje aj zákona č. 102/2014 Z.z., ktorým bol v § 52 ods. 2 doplnený Občiansky zákonník o ustanovenie, na základe ktorého na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, majú vždy prednostne použiť ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keby sa inak mali použiť normy obchodného práva. Právna norma pôsobí do budúcnosti, a preto ju je možné aplikovať len od nadobudnutia jej účinnosti, pričom táto novela § 52 ods. 2 nadobudla účinnosť až 01.04.2015, a preto právne vzťahy vzniknuté pred týmto dátumom je potrebné posudzovať podľa Obchodného zákonníka. Ak by súd prvej inštancie na právny vzťah vzniknutý v dôsledku odstúpenia od úverovej zmluvy aplikoval právny predpis účinný ku dňu odstúpenia, musel by aplikovať ustanovenia Obchodného zákonníka, v zmysle ktorých zmluva nezaniká od počiatku. Z ustanovení Obchodného zákonníka vyplýva, že veriteľovi prináleží právo na zaplatenie úrokov za úver ako cenu prenechaných peňazí až do momentu ich skutočného vrátenia. Ďalej v odvolaní napadá nepreskúmateľnosť rozsudku v časti, ktorou súd zamietol žalobu na zaplatenie úrokov z omeškania vo výške 666,90 eur za obdobie od 29.08.2014 do 28.02.2015 zahrnutých v žalovanej sume, pretože to súd prvej inštancie nijakým spôsobom neodôvodnil. Navrhol rozsudok v napadnutej časti zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Súčasne si uplatnil trovy odvolacieho konania.

5. Žalovaní sa ku podanému odvolaniu nevyjadrili.

6. Odvolací súd najskôr musí konštatovať, že pokiaľ súd prvej inštancie (okresný súd) správne rozhodoval podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (zák. č. 99/1963 Z. z. v znení zmien a doplnkov účinného do 30.06.2016), tak odvolací súd musel postupovať a vec posudzovať už podľa nového civilného procesného kódexu, a to zákona č. 160/2015 Z. z. - Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť dňom 01.07.2016, pričom aplikoval ustanovenia § 470 ods. 1 CSP, s tým, že účinky procesných úkonov súdu prvej inštancie (okresného súdu) ostali zachované (§ 470 ods. 2 CSP).

7. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 204 ods. 1 a § 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), preskúmal rozhodnutie v napadnutej časti t.j. vo výroku o zamietnutí návrhu v prevyšujúcej časti a vo výroku o trovách konania ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli aj webovej stránke Krajského súdu v Prešove dňa 26.05.2017 a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

8. Odvolací súd má za to, že súd prvej inštancie v prejednávanej veci čo do napadnutej časti správne zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností a na základe vykonaného dokazovania dospel k správnym skutkovým zisteniam a prejednávanej veci aj správne právne posúdil. Odvolacie námietky žalobcu nie sú dôvodné. Súd prvej inštancie posúdil správne odstúpenie od zmluvy, keď aplikoval § 48 ods.1 Občianskeho zákonníka v spojení s § 457 Občianskeho zákonníka namiesto § 506 Obchodného zákonníka v spojení s § 344 a nasl. Obchodného zákonníka. Z výsledkov vykonaného dokazovania vyplýva, že medzi žalobcom ako veriteľom a žalovaným v 1.a 2.rade v postavení dlžníkov bola uzatvorená Zmluva o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere dňa 04.12.2012, predmetom ktorej bolo poskytnutie medziúveru vo výške 25.000,eur, pričom po pridelení cieľovej sumy Zmluvy o

stavebnom sporení na základe ktorej bol mimoriadny medziúver poskytnutý a súčasne pri dodržaní všetkých zmluvných podmienok ako aj všeobecných podmienok sa medziúver zúčtuje bez osobitej dohody s nasporenou sumou na účte stavebného sporenia, čím sa medziúver zmení na stavebný úver vo výške cca 15.258,83 eur. Žalobca pristúpil dňa 25.08.2014 k odstúpeniu od zmluvy z dôvodu nesplácania úveru riadne a včas. Zároveň vyzval žalovaných na úhradu dlžnej sumy k 25.08.2014 vo výške 26.577,25 eur. Odstúpenie bolo doručené žalovaným dňa 28.08.2014. Žalobca predložil súdu splátkový kalendár odstúpeného medziúveru, z ktorého súd prvej inštancie zistil, že posledný realizovaný vklad na úverový účet bol 14.10.2013. Odstúpenie od zmluvy realizované žalobcom nadobudlo účinnosť dňa 28.08.2014.

9. Odvolací súd nerozporuje názor žalobcu, ktorý uviedol v odvolaní, ktorý aj korešponduje s názorom súdu prvej inštancie, že zmluva o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere sa riadi režimom Obchodného zákonníka. Jedná sa o absolútny obchod. Odvolací súd sa však nestotožňuje s právnym názorom žalobcu, že na daný vzťah nemožno aplikovať ustanovenie Občianskeho zákonníka. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na ust. § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Takýto charakter má aj zmluva o medziúvere a stavebnom úvere. Novela Občianskeho zákonníka vykonaná zákonom č. 102/2014 Z.z. definitívne *expressis verbis* vyriešila výkladové rozdiely doplnením ust. § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka a to tak, že na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy Obchodného práva. Tým sa odstránili výkladové problémy v otázke použitia Občianskeho alebo Obchodného zákonníka na spotrebiteľské vzťahy.

10. K námietke nepreskúmateľnosti napadnutého rozsudku v časti, ktorou súd prvej inštancie zamietol žalobu na zaplatenie úrokov z omeškania vo výške 666,90 eur za obdobie od 29.08.2014 do 28.02.2015 odvolací súd uvádza, že iba také rozhodnutie je nepreskúmateľné, ktorého právne závery sú v extrémnom nesúlade s vykonanými skutkovými zisteniami, resp. tieto právne závery súdu prvej inštancie v žiadnej mozgnej interpretácii odôvodnenia napadnutého rozsudku nevyplývajú. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku však jednoznačne vyplýva, že žalobca má nárok iba na vydanie bezdôvodného obohatenia, a že úroky z omeškania si uplatnil až od 01.03.2015, a keďže súd nemohol prekročiť jeho návrh v časti požadovaných úrokov z omeškania, tie za obdobie od 29.08.2014 (deň nasledujúci po odstúpení) do 28.02.2015 (deň predchádzajúci dňu, kedy si žalobca úroky z omeškania uplatnil žalobou), nemohli byť súdom žalobcovi priznané. Takto potom rozsudok v tejto časti rešpektuje kautely určujúce minimálnu mieru racionality a konzistencie skutkovej a právnej argumentácie.

11. Správnemu výroku vo veci samej zodpovedá aj správny výrok o trovách konania.

12. Odvolací súd tak potom rozsudok súdu prvej inštancie s osvojením si odôvodnenia v napadnutej časti, ako aj vo výroku o trovách konania ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1, 2 CSP).

13. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP tak, že priznal žalovaným v 1. a v 2. rade nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcovi v plnom rozsahu.

14. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP). Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Podľa § 421 ods. 2 CSP, dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n).

Podľa § 423 CSP, dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Podľa § 424 CSP, dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Podľa § 427 ods. 1 CSP, dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Podľa § 427 ods. 2 CSP, dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

Podľa § 428 CSP, v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Podľa § 429 ods. 1 CSP, dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Podľa § 429 ods. 2 CSP, povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.